

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

МОВА. КУЛЬТУРА.
ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК III

Відп. ред. Т. А. Космеда

Видається з 2011 року

ДРОГОБИЧ
д.ву імені І. Франка
2013

УДК 81(082)

Мова. Культура. Взаєморозуміння : Збірник наукових праць. Випуск III. / відп. ред. Г. А. Космеда. — Дрогобич : Коло, 2013. — 356 с.
ISBN 978-617-642-099-6

Друкується за ухвалою вченої ради
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 18.04.2013 р.).

Засновник видання: кафедра мовної і міжкультурної комунікації факультету
романо-германської філології ДДПУ ім. І. Франка

Третій випуск збірника наукових праць «Мова. Культура. Взаєморозуміння» присвячено висвітленню окремих питань контрастивної лінгвістики — своєрідності вербалізації концептів, вивченню національної специфіки деяких символів, паремій а також явищу запозичення, зокрема полонізмів української мови й українізмів мови російської. Парадигма культурної комунікативної взаємодії та взаєморозуміння репрезентована науковими розвідками, в яких актуалізовано вивчення особливостей вербалізації паралінгвістичних засобів і паремій у різних лінгвокультурах, одиниць граматичного рівня, репрезентантів категорії оцінки, моделювання метафор, образів-концептів, що засвідчують варіанти лінгвокреативної діяльності різних етносів. Проблема мовного стандарту окреслена описом вияву мовної норми в дискурсі емігрантів, функціонально-стилістичній специфіці книжних елементів у мові періодики, нормам подвійного наголошування, кодифікації термінів, нормативності фахового мовлення. Питання перекладознавства репрезентовані аналізом діяльності відомих персоналій, присвячені укладанню тлумачно-перекладних словників й опису перекладознавчої складової в соціокультурній компетенції мовця. Значну увагу приділено аналізу шоденникового дискурсу. Теорія міжкультурної комунікації спроектована на навчальний процес, увага сфокусована на проблемі укладання сучасних підручників.

УДК 81(082)

Редакційна колегія:

д-р філол. наук, проф. Космеда Т. А. (відповідальний редактор), канд. філол. наук, доц. Палиця Г. С. (відповідальний секретар), д-р філол. наук, проф. Бацевич Ф. С., д-р філол. наук, проф. Богданович Г. Ю., д-р філос. наук, проф. Біленко Т. І., д-р філол. наук, проф. Васильєва Л. П., д-р філол. наук, проф., чл. кор. НАНУ, Загнітко А. П., д-р філол. наук, проф. Зимомря М. І., д-р пед. наук, проф. Квас О. В., д-р пед. наук, проф. Кемінь В. П., д-р філол. наук, проф. Кочан І. М., д-р філол. наук, проф. Коцюба З. Г., д-р філол. наук, проф., академік ВШ Краснова Л. В., д-р філол. наук, проф. Мацьків П. Б., д-р філол. наук, проф. Сабат Г. П., канд. філол. наук, доц. Сліпецька В. Д., д-р філол. наук, проф. Стишов О. А., д-р філол. наук, проф. Струганець Л. В., д-р філол. наук Федурко М. В., д-р пед. наук, проф. Чепіль М. М.

Рецензенти:

Стенаненко М. І., д-р філол. наук, проф., завідувач кафедри української мови, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Дорошенко С. І., д-р філол. наук, проф., професор кафедри української мови Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Максименко А. П., д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри романських мов Київського національного лінгвістичного університету
Талєєва М. І., д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземних мов та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування

Адреса редколегії: ДДПУ ім. І. Франка, факультет романо-германської філології, кафедра мовної і міжкультурної комунікації, 82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Леся Курбаса, 2. Тел. +380 (3244) 413324.

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2013

© Коло, 2013

ISBN 978-617-642-099-6

З М І С Т

I. КОНТРАСТИВНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ. ПРОБЛЕМА ЗАПОЗИЧЕННЯ

- Кочан І. Міжнародна лексика в термінології. 11
- Палиця Г. Вербалізація концепту “навчання” в пареміях української, російської та німецької мов. 18
- Жирик У., Пікуш О. Національно-культурна специфіка весільних флоральних символів в Україні та Англії. 27
- Прасол О. Полонізми в „Галицько-руських приповідках” І. Франка. 34
- Намачинська Г. Функціонування українізмів-артефактів у російському художньому тексті В. Короленка (до 160-річчя від дня народження письменника). 41

II. ПАРАДИГМА КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ

- Сліпецька В. Паремії як поведінкові мовленнєві формули репрезентації негативних емоцій і станів. 47
- Піддубна Н. Мовний образ священнослужителя в українських пареміях. 54
- Осіпова Т. Метамова невербальної комунікації: “вербалізація невербаліки” як засіб реалізації мовного коду (на матеріалах авторських текстів І. Франка, Т. Шевченка, А. Чехова). 62
- Ільченко О. Аксіологічна потенція метафоричних словосполучень сучасних україномовних ЗМІ. 72
- Халіман О. Мовна свідомість етносу: реалізація оцінного потенціалу граматичного значення минулого часу. 79
- Рязанцева Д. Функціонування етикетних формул із прикметником як їх складовим: відображення аксіологічних смислів. 87

- Юськів Б.** Вербалізація параметрів правосвідомості українців: опис концепту *кара* (на матеріалі „Галицько-руських народних приповідок” Івана Франка). 98

III. ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО МОВНОГО СТАНДАРТУ

- Zahnitko A.** Semantic Agreement in a Syntactic System: Status and Functions. 107
- Навальна М.** Функціонально-стилістичні особливості книжних елементів у мові української періодики початку ХХІ ст. 125
- Сирко І.** Український діаспорний щоденник: аспекти мовної норми. 132
- Гриджук О.** Подвійне наголошування: принципи створення словника-довідника. 144
- Луцько П.** Терміни конституційного права з огляду на лексикографічну практику. 153
- Бондарчук М., Пазюра Л., Туркіян Н.** Формування професійно-орієнтованої мовної особистості авіаційного диспетчера. 161

IV. БАГАТОВИМІРНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

- Єрмоленко С.** Епітети в щоденникових дискурсах Євгена Чикаленка і Сергія Сфремова: історично-мовний та ідіостильовий аспекти. 169
- Космеда Т.** Щоденник у системі літературно-художніх, документально-мемуарних і мовленнєво-побутових жанрів: постановка проблеми. 178
- Мазур Н.** Емоційно-експресивні номінації в структурі *Ego*-текстів Дмитра Дорошенка. 188
- Кондратів І.** Функціональний вияв слів-речень в емоційно-експресивній парадигмі „Щоденника” О. Довженка. 196

- Скоробогатова Е.** Падежные соположения и сочетания компаратив — субстантиват в поэзии Осипа Мандельштама. 205
- Сюта Г.** Цитата у сучасному поетичному тексті. 213
- Карпенко Н.** Військова лексика як засіб вербалізації концепту *жінка* в дискурсі П. Загребельного. 223

V. ПЕРЕКЛАД ЯК ДІАЛОГ КУЛЬТУР

- Прима Л.** Творчість Фрідріха Шіллера у літературно-критичній рецепції Остапа Грицяя. 230
- Ляховин О.** Концепція тлумачно-перекладного словника мови туризму. 239
- Тимошик Г.** Гетерогенні антропоформули новозавітного антропонімікону в новочасних українських перекладах Святого Письма. 248

VI. НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС В АСПЕКТІ ТЕОРІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ І ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОГО ПІДРУЧНИКА

- Демська О.** „Українська мова в сучасному світі”: інформаційне підґрунтя курсу. 255
- Антонів О.** Нові підручники з української мови як іноземної: данина традиції чи пошук нових ідей. 263
- Михайленко І.** Культура мовного спілкування як засіб підвищення мотивації до вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей. 270
- Дем'янова В., Моргунова Н.** Лінгвометодичні основи профільно-орієнтованого посібника з російської мови для іноземних студентів інженерних спеціальностей. 278
- Горошкіна О.** Підручник з української мови: компонентнісний вимір. 285